

ExCo Buenos Aires 2009

ALINAN Karar

14 Ekim 2009

Karar

Konu Soru Q194BA

Fikri Mülkiyet Haklarının kullanımları sırasında birlikte mülkiyetin etkileri

AIPPI

aşağıdakileri hatırlatarak:

Fikri mülkiyet haklarının kullanımı sırasında birlikte mülkiyetin etkileri, 2007 yılında Singapur Yürütme Kurulu Toplantısında alınan, diğerlerinin yanında aşağıda belirtilen uyumlaştırılmış önerilere varılan önceki Q194 sayılı soruya ilişkin Kararın konusudur:

- 1) Birlikte maliklerin birlikte malik oldukları fikri mülkiyet hakları ile ilgili olarak birlikte mülkiyet anlaşmaları düzenleme özgürlüğü.
- 2) Birlikte mülkiyete ilişkin uygulanacak yasal kuralların rolü, bir sözleşme olmaması halinde veya ilgili sözleşmenin belirli soruları çözmediği durumda ikincil bir yasal otorite olmalıdır.
- 3) Birlikte malik olunan hakların birlikte malikler tarafından bireysel olarak kullanılma hakkı veya üçüncü taraflara birlikte malik olunan hakları kullanma lisansı verme hakkı, bu sayede fikri mülkiyet hakları arasındaki farklılıklar tanımış olmuştur.
- 4) Birlikte maliklerden her birinin birlikte malik olunan fikri mülkiyet hakkını diğer birlikte malikleri bilgilendirmek şartıyla,.bireysel olarak kullanma hakkı;

- 5) Birlikte maliklerden her birinin birlikte malik olunan fikri mülkiyet hakkını yenileme veya başkaca biçimde sürdürmek için bireysel olarak eyleme geçme hakkı.
- 6) Birlikte maliklerin, birlikte malikler arasındaki uyuşmazlıkların çözülmesi ile ilgili olarak hukuk ve yargı yetki alanı seçimine karar verme hakkı.

Ancak, bazı konular ulusal grupların ayrıca çalışmasını gerektirmiş olup, bu konular bu kararda ele alınmıştır.

aşağıdakileri gözlemleyerek:

- 1) Fikri mülkiyet haklarının birlikte mülkiyeti bir yandan, müşterek eser sahiplerinin fikri mülkiyet haklarına birlikte malik olma ve böylece bunları kullanma, devretme, uygulama veya sürdürmeye ilişkin kuralları koyabileceği fikri eserlerin (estetik, teknik veya ticari) birlikte gerçekleştirilmesinden, ya da diğer yandan birlikte maliklerin birlikte malik olurken çoğunlukla bahsi geçen kurallar üzerinde anlaşacak pozisyonda olmadıkları fakat kuralların hukuk tarafından koyulduğu miras, işçi-işveren ilişkileri, ortak girişimler veya diğerleri gibi birlikte mülkiyet haklarının bölünmesinden kaynaklanabilir. Ulusal grupların büyük çoğunluğu, birlikte mülkiyetin tesis edildiği koşulların birlikte maliklerin ilişkilerini etkilemediği ve bu nedenle ayrıca bir kararın gerekli olmadığı sonucuna varmıştır.
- 2) Singapur kararı, birlikte maliklerin, bileşik bir eserden ayrılacak nitelikteki patentli buluşları veya telif hakkı ile korunan eserleri bireysel olarak kullanabileceğini karara bağlamıştır.
- 3) Özellikle, birlikte malik olunan bir patent sahibi ve alt yüklenicisi veya dış kaynak (*taşeron*) ortağı, i) birlikte malikin alt yüklenicinin veya dış kaynak ortağının faaliyetini kontrol edeceği ve denetleyeceği ve ii) alt yüklenicinin veya dış kaynak ortağının üretilen tüm ürünleri birlikte malike göndereceği

bir anlaşma yaptığında, dış kaynak kullanımı ve alt sözleşme yapılması bir bireysel patent kullanımı biçimi olarak addedilebilir.

- 4) Singapur kararı, bir birlikte malikin verdiği patent lisansı için diğer birlikte maliklerin de izinlerinin alınması gerektiğini, söz konusu izni vermekten makul olmayan sebeplerle kaçınılamayacağını karar bağlamıştır. Singapur kararı, marka ve telif hakları söz konusu olduğunda, lisansların izinsiz verilemeyeceğini karar bağlamıştır. AIPPI, birlikte maliklerin fikri mülkiyet haklarının lisansını münhasır, tek veya münhasır olmayan şekilde verdiği durumu analiz edebilmek için soruyu daha ayrıntılı olarak araştırmıştır.
- 5) Birlikte malik olunan fikri mülkiyet haklarının devri bazen diğer birlikte malikleri etkileyebilir ve birlikte malik olunan fikri mülkiyet hakları üzerinde olumsuz bir etki oluşturabilir. Dolayısıyla, diğer birlikte maliklerin çıkarlarının hakkın devri nedeniyle olumsuz olarak etkilenmesini önlemek için ulusal yasaların, ön alım hakkını da içeren yeterli önlemler sağlaması tavsiye edilebilir görünmektedir.
- 6) AIPPI ulusal grupları birlikte mülkiyet ilişkilerinin tek bir hukuk ile yönetilmesi taraftarıyken, Singapur kararı, birlikte maliklerin birlikte malikler arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hukuku seçebilmelerine olanak tanınması gerektiğini savunmakta olup, bu tip bir seçimin yapılmadığı durum için görüş belirtilmemiştir.

aşağıdaki kararları almıştır:

- 1) Singapur kararı, birlikte maliklerin, bileşik genel bir eserden ayrılacak patentli buluşları veya telif hakkı ile korunan eserleri bireysel olarak kullanabileceğini karara bağlamıştır.

Bireysel kullanım hakkını kullanırken, bu hakların birlikte maliklerinin, diğer birlikte maliklerden izin istemek zorunda kalmadan dış kaynak kullanmalarına veya alt sözleşme yapmalarına izin verilebilir.

Bu dış kaynak kullanımı veya alt sözleşme birlikte malikin normal bireysel kullanımı ile yakından ilişkilendirilmelidir; özellikle:

- a) Birlikte malik alt yüklenicinin veya dış kaynak ortağının ilgili faaliyetini kontrol eder ve denetler.
 - b) Alt yüklenici veya dış kaynak ortağı üretilen tüm ürünleri birlikte malike gönderir.
- 2) Singapur kararı, özellikle birlikte malik olunan patent haklarına ilişkin lisansların diğer birlikte maliklerin izni olmaksızın bireysel olarak verilemeyeceği, söz konusu izni vermekten makul olmayan sebeplerle kaçınılamayacağı konularında onaylanmıştır. Amaçlanan lisansın münhasır, tek veya münhasır olmayan olması, diğer birlikte maliklerin patente ilişkin lisans vermekten kaçınmalarının uygunluğunun belirlenmesinde diğer faktörlerin yanında değerlendirilmelidir.
 - 3) Fikri mülkiyet haklarının birlikte malikleri, mülkiyetlerini diğer birlikte maliklerin iznini almaya gerek olmadan devretme hakkına sahip olmalıdır. Ancak ulusal yasalar, birlikte malikin mülkiyetini üçüncü bir tarafa devretmesi durumunda diğer birlikte maliklerin çıkarlarının korunmasını sağlamalıdır. Bu amaçla ulusal yasalar ön alım hakkı veya başka uygun çözümler temin edebilir.
 - 4) Yasal kesinlik adına ve ulusal yasalar fikri mülkiyet haklarının birlikte mülkiyetine ilişkin uyumlaştırılmış olmadığı için, Singapur kararında belirtildiği gibi, bir fikri mülkiyet hakkının birlikte maliklerinin, birlikte malikler arasındaki uyuşmazlıkların çözümü ile ilgili olarak hukuk ve yargı yetki alanı seçimine karar vermelerine olanak tanınmalıdır.

Bir fikri mülkiyet hakkının birlikte maliklerinin bir anlaşma yapmamış olmaları veya anlaşmalarında uygulanacak hukuku belirtmemiş olmaları durumunda, birlikte malikler arasındaki ilişki (örneğin lisans verme, kullanma veya devretme hakkı vb.) tek bir hukuka tabi olmalıdır.

Bu tek hukukun belirlenmesinde, tercihen en yakın bağlantının ilkeleri olmak üzere, uluslararası özel hukuk ilkeleri geçerli olmalıdır. Bu amaçla, söz konusu en yakın bağlantıya karar verilmesine yönelik muhtemel

faktörler arasında birlikte maliklerin ikamet ettiği ülke ve ilgili hakkın ağırlıklı olarak oluşturulduğu, ilk kullanıldığı veya ilk dosyalandığı yerin olması önerilmektedir.

Fikri mülkiyet haklarının birlikte malikleri arasındaki ilişkiye uygulanabilecek hukuk konusunun önemini ve karmaşıklığını göz önünde bulundurmak suretiyle, AIPPI, bu konunun uluslararası yönetmelikler ve/veya anlaşmalar bağlamında ele alınması gerektiğini tavsiye etmektedir.

Birlikte malikler ile üçüncü taraflar arasındaki sözleşme dışı ilişkiler, koruma sağlanan veya hakkın kullanılabilmesi ülkenin hukukuna tabi olacaktır.